

Et samarbeid mellom
kommuner, fylkesmannen
og fylkeskommunen

Årsrapport 2015

Klima Østfold



Samarbeidet

Klima Østfold er et verktøy for gjennomføring av tiltak som reduserer klimagassutslipp eller energiforbruk. Det samarbeides om prosjekter og tiltak som er i samsvar med kommunenes klima- og energiplaner, samt andre kommunale planer. Klima Østfold skal ikke være en erstatning for kommunalt klima- og energiarbeid, men en styrking og ressurs for kommunenes egen måloppnåelse.

Dette ønsker vi å oppnå gjennom å:

- Samarbeide på en måte som bidrar til å styrke gjennomføringen av partenes vedtatte politikk.
- Mobilisere ressurser til tiltak gjennom søknader til tilskuddsprogrammer statlig og internasjonalt.
- Drive kunnskapsoppbygging internt i nettverket.
- Kvalitetssikre og følge opp tiltak for best mulig reduksjonspotensial mht. klimagassutslipp.
- Utvikle relevante måleindikatorer for fylket og lage klimaregnskap i Østfold.



Klimarådets rolle og arbeid

Klimarådet består av fylkesordførere og ordførere fra de deltagende kommunene samt representant for fylkesmannen. Klimarådet hadde sitt årlige møte 1.mars på det nyåpnede Simulatorsenteret i Halden, hvor handlingsplanen og budsjett for 2015 ble vedtatt. 10 kommuner, Fylkeskommunen og Fylkesmannen var representert på Klimarådsmøtet.



Klimarådskonferansen «klimatiltak som virker» ble avholdt etter årsmøtet i Klima Østfold. Der ble massivtresatsningen i Østfold presentert og med omvisning i studentboligene på Remmen. Videre hadde NHO, NCE og Asplan Viak gode og praktiske foredrag.

Arbeidsutvalget har håndtert saker underveis i året. Arbeidsutvalget har bestått av Tage Pettersen, Moss (leder), Kari Agerup Fredrikstad, Ingolf Paller, Askim og Olav I Moe, Fylkeskommunen. Arbeidsutvalget har hatt tre møter i løpet av året som har gått.



Klimakontaktens rolle og arbeid

Administrativ gruppe, Klimakontaktene, er på mange måter hjertet i Klima Østfold, og aktiviteten og deltakelsen her er en forutsetning for at samarbeidet skal fungere.



Grappa har hatt 4 møter, og vært ansvarlige for gjennomføringen av en rekke aktivitetene, bl.a: Klimarådskonferansen, prosessene med Kommunikasjonsstrategi med Informasjonsplan, handlingsplan,

innsamling av data til klimagass-regnskap samt koordinere bygg-rådgiver.

I tillegg til å bidra i de konkrete aktivitetene, har også klimakontaktene en viktig rolle som kontaktperson inn mot politikere og administrasjon i egen kommune.

De ulike faggruppenes rolle og arbeid

Det opprettes ulike faggrupper alt etter hvilke oppgaver som skal løses. I 2015 hadde vi flere grupper som bidro.

Innkjøp

En faggruppe har jobbet med innkjøp av moderne ladeinfrastruktur. Her har Marker kommune (representerer innkjøpssamarbeidet i indre), Fredrikstad, Sarpsborg og Moss deltatt i grappa. Valg av leverandør til dette ble avgjort i mars og Fortum skal levere stolper og service til 400 nye ladere. Hittil er 34 ladepunkter kommet i drift, og flere er i bestilling.



Energi og bygg

Bygg-grappa har også gjennomført innkjøp av rådgivningstimer til alle kommunene. I november 2014 ble de inngått avtale med SWECO om 25 timer rådgivning i hver kommune. Dette arbeidet tok utgangspunkt i de gjennomførte tiltaksanalysene og kommunene kunnen også velge å bruke rådgiveren til andre energioppgaver. Sweco rapporte sitt arbeid i 14 kommuner samt fylkeskommunen i april.

Kommunale planvirkemidler

Det har ikke vært spesifikke aktiviteter i denne grappa i 2015. Kommunale planvirkemidler i klimaarbeidet har vært tema i ulike plansammenhenger og det har blant annet vært fokus på prosess og virkemidler for økt bruk av solceller.

Deltakelse på andre møter/arrangement

På Zerokonferansen 2015 ble Hvaler kommune tildelt pris for beste lokale klimatiltak for solcellesatsningen. En pris som bygger opp under Østfold som solfylke.

Energiforum Østfold

Klima og energirådgiver deltar som sekretær for Energiforum Østfold. Mange av kommunene er også medlemmer i dette forumet, og det er en fin arena for kontakt og samhandling med næringsliv og organisasjoner i Østfold.



Bilde:

I samarbeid med Tekna Østfold deltok Klima Østfold med stand på et stort familiearrangement på Inspira i november. Her ble også Bypakka Nedre Glomma profilert.

Avfallsforum: Klima Østfold deltar også i nettverket av renovasjonsbedrifter i Østfold, Avfallsforum. Disse møtes 2 ganger pr år. Klimareg prosjektet «Klimaregnskap for innsamling og behandling av husholdningsavfall i Østfold fra 2010 til 2014» har blitt presentert og diskutert.

Prosjekter

Innvilget:

Det er søkt og innvilget kr 200 000 i skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Østfold. Skjønnsmidlene er brukt til drift av nettverket, og gjennomføring av aktiviteter og tiltak.

Infragreen - Interreg

Kommunene fikk i 2014 og 2015 tilbud gjennom Infragreen utprøving av el-biler samt støtte til installasjon av semihurtigladere for Renault Zoe. 11 kommuner rullerte i utprøving av Renault Zoe over en 10 måneders periode. 10 kommuner fikk installert semihurtigladere i samme periode. En evaluering av dette prosjektet ble gjennomført. Uttesting bidro til en økt fokus på elbilers fortrinn og at mange kommuner nå har planlagt eller allerede kjøpt inn elbiler til ulike tjenester.

Det viktigste resultatet av Infragreen-prosjektet var imidlertid at alle kommunene i Østfold, Follo og Fyrbodalen (15 svenske kommuner) ble enige om å jobbe for en fossilfri transportsektor innen 2030. En budstikke hvor representanter fra alle kommunene hadde signert på et opprop om *fossilfri grenseregion innen 2030* ble i juni 2014 overlevert den svenske energiministeren og den norske samferdselsministeren.

Kommunene har dermed satt seg et svært ambisiøst og forpliktende mål, som man må jobbe strategisk og effektivt for å nå. For å komme videre mot målet søkte derfor Klima Østfold



i samarbeid med Follo, Akershus, Fyrbodall kommunallforbund, Elbilforeningen og Grøna Bilister om et nytt Interreg-prosjekt. Samarbeidsprosjektet «**Hela Grøna Vägen**» ble innvilget høsten 2015, og skal bidra til god planlegging og forberedelse av infrastrukturen for en fossilfri transportsektor. Samtidig skal prosjektet jobbe for utvikling av gode forretningskonsepter og investeringer knyttet til fossilfri transport.

KlimaReg (*Energi- og klimaeffektive regioner – nye metoder og verktøy for energi- og klimaarbeid i offentlig og privat sektor*) er et forskningsprosjekt der Klima Østfold, gjennom Østfold Fylkeskommune, er prosjekteier. Ekstern finansiering til prosjektet er 5.9 millioner kroner over tre år. Klima Østfold legger i tillegg ned en del egeninnsats.



Blant annet har energianalysene og klima- og energiregnskapene inngått i prosjektet. Østfoldforskning leder prosjektet, som gjennomføres i samarbeid med en rekke partnere både fra forskningsmiljøer og næringsliv. Formålet med KlimaReg er å finne fram til gode verktøy for å gjøre klima- og energiarbeidet mer effektivt og handlingsrettet, gjennom å kombinere lokal stedfestet informasjon med nasjonale databaser og modeller i GIS-baserte verktøy. Prosjektet avsluttes våren 2016

Klimasmart Landbruk: Klima Østfold har sammen med Fylkesmannen i Østfold, Østfold Bondelag og landbruksrådgivninga fått støtte fra Landbruksdirektoratet, til et informasjons- og kompetanseprosjekt for bønder i Østfold.



I 2014-15 har det vært over 450 deltakere på ulike kurs og arrangement i fylket. Energieffektive traktorkurs, dreneringsdag, jorddag, klima- og landbrukskonferanse samt elevarrangement på Inspiria er blant høydepunktene. Bøndene i Østfold jobber gjennomgående godt med klima og miljø, og det var ikke uventet at den første «Landbrukets Klimapris» gikk til en bonde i Rakkestad.

Prosjektet Klimasmart Landbruk vil bli avsluttet i juni 2016 og lærdommen fra prosjektet vil bli videreført av Landbruksrådgivningen gjennom deres arbeid med «Førsteråd Klima», hvor Østfold er plukket ut til ett av tre pilotfylker for denne satsningen.



Bildet er fra et elevarrangement på Inspiria. Prosjektet har satt fokus på bevisstgjøring om klimaspørsmål og fremtidsmuligheter med et endret klima. Ivrige Tomb og Kalnes elever deltok.

Aktiviteter

Tiltak rettet mot innbyggere

Grønne uker: Klima Østfold har i flere år samarbeidet med www.energiportalen.no for å gi innbyggerne tips og råd om hvordan de kan bruke mindre energi og legge om til fornybare energikilder hjemme. I 2015 ble det satt ekstra fokus på dette i Rakkestad og Sarpsborg, gjennom tiltaket «Grønne uker». I april kunne innbyggerne i disse kommunene få gratis hjemmebesøk og rådgivning fra eksperter på energieffektivisering. Totalt ble det gjennomført 490 energianalyser, samt 30 hjemmebesøk og 70 henvendelser på telefon under de grønne ukene. Energiportalen var også tilstede under Miljøuka i Spydeberg.



ENØK-møter: Som en oppfølging av dette arbeidet ble det i samarbeid med Energiportalen og Østfold Energi arrangert ENØK-kveld på Inspiria i Sarpsborg i september. Dette arrangementet rettet seg særlig mot innbyggere med oljefyr. Disse må finne alternative oppvarmingskilder før forbudet mot oljefyring i 2020. I forkant av ENØK-kvelden ble det avholdt et møte for håndverkere om hvilke muligheter det nye regelverket kan skape i deres bransje. Litt over 50 innbyggere og 4 leverandører deltok.



Samarbeidet mellom Energiportalen og Klima Østfold var en medvirkende årsak til at Fredrikstad Energi, som et av få energiselskap i landet, ble tildelt støtte fra Enova til et stort pilotprosjekt om smarte målere. Klima Østfold bidrar med timer inn i prosjektet over en 3 års periode.



Energirådgivning kommunale bygg

Rådgivningsselskapet Sweco fikk anbudet med en ramme på 430.000,- som ble inngått november 2014. Alle kommuner fikk da tilbud om 25 timer rådgivning i sine bygg, med opsjon til å bruke flere timer som de selv betalte for. Følgende 12 kommuner har benyttet seg av tilbudet: Sarpsborg, Aremark, Rakkestad, Halden, Hvaler, Askim, Spydeberg, Hobøl, Rømskog, Rygge, Skiptvet og Trøgstad. Arbeidet i Skiptvet avsluttes i 2016.

Klimagassregnskap

Klimagassregnskap og miljøstyringssystemer er viktige for å få oversikt over hva som bør gjøres, og hvilken virkning ulike tiltak har. Gjennom prosjektet KlimaReg har man forsøkt å finne gode metoder for klimaregnskap på ulike området. Klima Østfold har inngått en 3 års avtale med Asplan Viak om å få klimagassregnskap for kommunens egne virksomheter, basert på økonomi-data.

Dette har vist seg å fungere godt; tallene er sammenlignbare over kommunegrenser og gir gode indikasjoner for hvilke virksomhetsområder man bør ha fokus på. Klimarådet fikk en presentasjon av dette på klimarådskonferansen. Noen kommuner har også lagt ressurser i en grundigere gjennomgang av virksomhetene sine.

Biogass

Etter flere års satsing på biogass har Østfold både biogassbusser i fast drift, flere fyllestasjoner, og produksjon flere steder. For å få til et fungerende marked for biogass, er det nødvendig å samarbeide i en større region. I juni 2015 innvilget Interreg ØKS rundt 100 millioner kr til en rekke norske, svenske og danske partnere som skal jobbe for et fungerende biogassmarked i regionen Øresund-Kattegat-Skagerrak, jobbe for mer produksjon og bruk, og legge til rette for mer forskning og utvikling innenfor dette temaet. Prosjektet BioGas2020 gir store muligheter for lokale biogassaktører i Østfold.

BioGas2020 

Solfylket

Østfold er et av de fylkene i Norge med best solforhold. Erfaringer fra Hvaler-satsningen på solceller, gjorde at Fredrikstad etablerte tilsvarende incentivordning, der ambisjonen er minst 100 solcelleanlegg. I desember 2015 la fylkestinget fram ambisiøse målsettinger for en satsing på solenergi. I 2015 og begynnelsen av 2016 har Klima Østfold samarbeidet med Energiforum og KlimaReg-prosjektet om å finne gode løsninger for saksbehandling av byggesaker, støtteordninger, samordning opp mot statlige støtteordninger, kartlegging av solforhold, etc. Arbeidet med å etablere Østfold som «Solfylket» er helt i startgropa og kan gi store positive ringvirkninger på sikt.



Oversikt kommunebidrag 2015

Totalt kommunebidrag	01.01.2015	759 988
	Innbyggertall	Kommunebetaling
0101 Halden	30328	65 492
0104 Moss	31802	67 703
0105 Sarpsborg	54192	101 288
0106 Fredrikstad	78159	137 239
0111 Hvaler	4480	26 720
0118 Aremark	1406	22 109
0119 Marker	3613	25 420
0121 Rømskog	672	21 008
0122 Trøgstad	5346	28 019
0123 Spydeberg	5692	28 538
0124 Askim	15513	43 270
0125 Eidsberg	11353	37 030
0127 Skiptvet	3731	25 597
0128 Rakkestad	8020	32 030
0135 Råde	7206	
0136 Rygge	15242	42 863
0137 Våler	5100	27 650
0138 Hobøl	5343	28 015
Antall innbyggere	287198	
Fylkesmannen i Østfold		50 000
Østfold Fylkeskommune		759 988
<i>Kilde: Østfoldanalyse</i>		
Kommunenenes bidrag består av to komponenter:		
Fast beløp:	20 000 kroner	
Innbyggerjustert beløp	1.50 kroner x antall innbyggere i kommunen.	



Økonomi Budsjett, regnskap og finansiering

2015	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik
Lønn og kontorkostnader inkl reise	940 000	877 932	62 068
Informasjons-medarbeider	100 000	81 020	18 980
Klimagassregnskap fase 2	120 000	260 753	-140 753
Web-utvikling	100 000	69 171	30 829
Energiportalen/Grønne uker	200 000	249 100	-49 100
Mobilitetsplanlegging	0	-	0
Økokjøringskurs	100 000	-	100 000
Klimasmarte bønder - kompetanseprogram	700 000	481 280	218 720
Rådgiverordning bygg – Sweco	390 000	270 368	119 632
Bilpoolordning vår	100 000	107 712	-7 712
Møter, konferanser, profilering	100 000	96 059	3 941
Plangruppa – kompetanseheving	50 000	-	50 000
Sum kostnader pr aktivitet	2 900 000	2 493 395	406 605

Forslag Finansiering	Budsjett	Regnskap	Avvik
Bidrag fra Fylkeskommunen	844 000	834 132	9 868
Bidrag fra Fylkesmannen	50 000	50 000	0
Kommunenes bidrag	756 787	759 991	-3 204
Eksterne midler			
Skjønnsmidler fra FM	100 000	200 000	100 000
Landbruksdirektoratet	500 000	290 000	210 000
Overført fra 2015	655 677	635 092	
Sum inntekter/bidrag	2 906 464	2 769 215	137 249
Klimaregforskning fra Oslofjordfondet	2 133 000		
Klimaregforskning til Østfoldforskning	2 130 516		
Finansiering minus kostnader		275 820	
Overføring i regnskap til 2016		275 820	

Det er ikke gjort beregninger på hvor mye kommunenes, Fylkeskommunens og Fylkesmannens egenandel i form av timer utgjør i prosjekt. Det er forskjeller på hvor mye den enkelte kommune legger inn av tid.